

Dashcams: fedélzeti kamerák jogászai szemmel

BEVEZETŐ GONDOLATOK

„A Nagy Testvér szemmel tart”, írja George Orwell 1984 című regényében. Ahogy a disztópia egésze, úgy ez a sokat idézett rövidke mondat is elgondolkodtató volt már az 1949-es megjelenésekor, és az maradt a mai napig, tökéletesen összefoglalva a modern technológia – például a kamerák – mindennapi alkalmazásának minden áldását és átkát.

A 21. század ipari forradalmaként aposztrofált, az ipar teljes digitalizációjára törekvő folyamatban (azaz az ipar 4.0-ban) meghatározó befolyása van azoknak a – már régről ismert megfigyelőrendszer alapjain nyugvó – ipari megoldásoknak, gépeknek és üzemeknek, amelyek azon túl, hogy intelligensen érzékelik környezetüket, befolyást is gyakorolhatnak rá.² Nem kell azonban ilyen technikai mélységekbe kalandoznunk ahhoz, hogy egyértelműen kijelenthessük: a különféle kamerák léte mindennapos dolognak számít, gondoljunk akár a közlekedésre, akár ingatlanok, építmények biztonságosságát garantálni hivatott térfigyelő kamerákra, akár a címben említett fedélzeti kamerákra (dashcam-ekre, dashboard kamerákra).

Ezek rohamos elterjedése pedig új kihívások elé állította mind a kamerával megfigyelést végzőket, mind a megfigyelteket és természetesen a jogalkotót is.³ Mindinkább előtérbe kerül a jogszabályok kielégítő voltának vagy a jogalkotás szükségszerűségének kérdése akkor, ha egy adott társadalmi jelenség relációjában alapjogi érintettség is felmerül; a fedélzeti kamerák vonatkozásában pedig kétségtelenül beszélhetünk alapjogi érintettségről is.

Kutatásom során egyrészt azt vizsgáltam, hogy az autókba helyezhető fedélzeti kamerák milyen alapjogi relevanciával bírnak, másrészt azt, hogy e kamerák használatát a jogrendszer milyen módon szabályozza, ha szabályozza egyáltalán. A magyar joganyag vizsgálata mellett nemzetközi kitekintést is tettem. Jelen cikkben a terjedelmi korlátokra tekintettel kizárólag a hazai alapjogvédelmi rendszer kiindulópontjával, az Alaptörvénnyel foglalkozom, kitekintek továbbá

[1] SZE egységes, osztatlan képzés, jogász. Témavezető: Dr. Erdős Csaba, adjunktus, SZE Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, Alkotmányjogi és Politikatudományi Tanszék.

[2] EISINGERNÉ BALASSA BOGLÁRKA – RÁMHÁP SZABOLCS: Projektalapú oktatás a Széchenyi Egyetem Menedzsment Campusán a Lean Service Creation (LSC) módszer adaptálásával, in KOLTAI LÁSZLÓ (szerk.): *Hazai és külföldi modellek a projektoktatásban*, 2019, Óbudai Egyetem Rejtő Sándor Könnyűipari és Környezetmérnöki Kar, Budapest, 388. o.

[3] PÉTERFALVI ATTILA (szerk.): *Adatvédelem és információszabadság a mindennapokban*, 2012, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 425. o.

a kamerafelvételek bizonyítékként történő felhasználásában kialakult bírói gyakorlatot, valamint a dashcam-ek vonatkozásában kialakult nemzetközi gyakorlatot mutatom be.

1. ALAPVETÉS

Mint az bizonyára az olvasó számára is ismert, a fedélzeti, menetrögzítő vagy más néven dashboard kamerák a gépjármű műszerfalára vagy első, illetve hátsó szélvédőjére rögzíthető kamerák, amelyek rendeltetése, hogy a jármű indításával egyidejűleg bekapcsolva rögzítsék az autó előtt, illetve mögött történő eseményeket egészen a jármű leállításáig. Az így készített felvételek a kamerába helyezett memóriakártyára kerülnek, majd meghatározott idő elteltével pedig törlődnek, illetve felülíródnak új felvételekkel.

Az első fedélzeti kamerákat az 1980-as években az Amerikai Egyesült Államokban Texas állam rendőrsége vette használatba. Bevezetésüket a rendőri túlkapasok kontrolljának igénye, illetve a rendőri intézkedések elleni panaszok egyszerűbb elbírálása indokolta.⁴ A technika fejlődésével és az eszközök méretének csökkenésével párhuzamosan a 2000-es években egyre nőtt e kamerák népszerűsége is: a rendőrségen kívül egyre több magánszemély is elkezdte használni a menetrögzítő kamerákat.

Mit remélnek a felhasználók a kamerától? Melyek azok a vélt vagy valószínű előnyök, célok, amelyek érdekében hajlandók háttérbe szorítani az információs önrendelkezési jogot és a magánszféra védelmét? Az eszközök népszerűségének oka elsősorban a felvételektől remélt védelem. Nagy előnyük, hogy jelentősen megkönnyítik a közlekedési balesetek vizsgálatát és a vitás ügyek elbírálását: a felvételek lehetővé teszik, hogy az eljáró hatóság objektív képet kapjon arról, hogy mi történt, és ne kizárólag a tanúvallomásokra (amely az érzelmi töltet vagy a baleset óta eltelt idő miatt hiányos, adott esetben hamis is lehet) kelljen alapoznia döntését.⁵ Egyes amerikai biztosítótársaságok pedig jelentős kedvezményeket adnak azoknak a szerződő feleknek, akik fedélzeti kamerát használnak. Meglátásuk szerint ugyanis ezek a sofőrök megfontoltabban és biztonságosabban vezetnek, a szabálytalanságot rögzítő felvételekkel ugyanis akár az ő vétkességük is könnyebben bizonyítható.⁶

Mindezekkel szemben mely alapjogok és érdekek foglalnak helyet a mérleg másik oldalán? Elsősorban a magánszféra, magánélet védelméhez fűződő Alaptörvényben biztosított jog.⁷ Ehhez szorosan kapcsolódva pedig a szemé-

[4] Štītilis, DARIUS – LAURINAITIS, MARIUS: Legal regulation of the use of dashboardcameras: Aspects of privacy protection, in *Computer Law & Security Review*, 2016/3. szám, 317. o.

[5] Štītilis–LAURINAITIS: i. m. 317. o.

[6] <https://www.confused.com/on-the-road/gadgets-tech/dashcams-and-insurance-discounts> elérhető: 2019.10.22.

[7] Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés első mondata: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.”

lyes adatok védelméhez fűződő jog és az információs önrendelkezési jog.⁸ A felvételek „főszereplői” ugyanis a dashboard kamerák esetében is azok a személyek, akik a kamera látómezőjébe kerülnek, így a megfigyelés tárgyává válnak,⁹ s róluk a felvétel készítője – bármilyen célzattal is indítja el a kamerát – személyes adatokat gyűjt.¹⁰ Ennek okán tehát megkerülhetetlen, hogy a dashboard kamerák és a velük készített felvételek felhasználása kapcsán tárgyaljuk a hivatkozott alapvető jogokat, azok korlátozhatóságát és a kamerák által megvalósuló korlátozását – legyen az akár a szórakoztatás céljával készített, akár egy polgári peres, egy szabálysértési vagy egy büntetőeljárás során bizonyítékként felhasználni kívánt felvétel.

Elég azonban egy egyszerű keresést elindítanunk az interneten, hogy megállapíthassuk: még az Európai Unión belül sem alakult ki egységes gyakorlat arra vonatkozóan, hogy melyik irányba billenjen a mérleg nyelve: az egyéni érdekek érvényesítése és a tulajdon hatékony védelmének reménye vagy az alapjogok minél teljesebb érvényesülése felé. Az osztrák, a luxembourgi és a német jogrend például az információs önrendelkezési jog és a magánélet védelmének elsődlegességét hirdeti, míg Nagy-Britanniában, Belgiumban, Litvániában és Oroszországban feltételekhez kötötten, vagy akár feltételek nélkül engedélyezett a kamerák használata és a felvételek különböző célből történő felhasználása is.¹¹

2. A FEDÉLZETI KAMERÁK HELYZETE A MAGYAR JOGRENDSZERBEN

A fedélzeti kamerák történetének és a használatuk kapcsán felmerülő alapjogi kérdéseknek az áttekintése után áttérek a magyar joganyagra. Azt azonban már a vizsgálat elején szükségesnek tartom leszögezni, hogy kifejezetten a fedélzeti menetrögzítő kamerákra, az Európai Unió legtöbb országához hasonlóan – szerencsére vagy sajnos – hazánkban sem született önálló ágazati jogszabály. Éppen ezért az áttekintést a személyes adatok védelmére vonatkozó általános szabályokkal kezdem (az Alaptörvény rendelkezésein túlmenően kiemelt figyelmet fordítva az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény, valamint az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679. számú általános adatvédelmi rendeletének rendelkezéseire [a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet, GDPR]). Ezt követően a magánszféra védelme és az információs önrendelkezési jog relációjában kialakult jogalkalmazói gyakorlatot veszem górcső alá az Alkotmánybíróság, valamint a bíróságok határozatait alapul véve.

[8] Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdés első fordulata: „Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez.”

[9] PÉTERFALVI: i. m. 426. o.

[10] Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. § 3. pontjának meghatározása szerint ugyanis személyes adatnak minősül az érintettre vonatkozó bármely információ, így az érintettől készített felvétel is.

[11] A nemzetközi gyakorlatról részletesebben lásd a dolgozat 3. Nemzetközi kitekintés című fejezetét.

Bár a kutatás fókuszában elsősorban a hatályos jogforrások állnak, nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy az adatvédelem kérdésével az Európai Unió (illetve az Európai Közösségek) már az 1990-es évektől aktívan foglalkozott. Ez irányú jogfejlesztő tevékenysége nyomán született meg az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK (1995. október 24.) európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Adatvédelmi Irányelv). Az Adatvédelmi Irányelv 29. cikke alapján felállított Adatvédelmi Munkacsoport működésének kezdete óta számos, a jogalkalmazó számára iránymutatást adó véleményt dolgozott ki, melyek közül a 06/2014. számú vélemény (a továbbiakban: Vélemény) ma, a GDPR vonatkozásában is kiemelt jelentőséggel bír.¹² A hazai adatvédelmi és információszabadság-jog történetének kezdőpontjaként tekinthetünk egyrészt a 15/1991. (IV. 23.) AB határozatra, amely lefektette azt a ma is követendő alapelvet, mely szerint: „[...] személyes adatok meghatározott cél nélküli tetszőleges jövőbeni felhasználásra való gyűjtése és felhasználása alkotmányellenes”. Az adatvédelem következő jelentős állomásaként tekinthetünk a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényre (a továbbiakban Avtv.), valamint az adatvédelmi biztos intézményének felállítására is.¹³ E hatálytalan jogforrások részletes ismertetését a dolgozatban mellőzöm tekintettel arra, hogy a kutatásom fókuszában lévő autóba helyezhető fedélzeti kamerák – bár már az 1980-as évek óta használatban vannak, – Európában, és főként Magyarországon az elmúlt évtizedben tettek szert jelentős népszerűsége és vált mindennapossá használatuk.

2.1. Alapjogi védelem az Alaptörvényben

Mint ahogy azt már röviden felvezettem, a dashboard kamerák használata elsősorban az egyének magánszféráját és információs önrendelkezési jogát érinti. „A II. világháború után új felfogás alakult ki a Nyugat-Európai államok emberi jogi rendszerében. E szerint a polgárok mint egyének rendelkeznek az alapvető emberi jogokkal, ami nem kötődik ahhoz, hogy az érintett személy mely ország állampolgára. A jogban változatos formában található meg a magánszféra védelme, azonban ezeknek eredője, hogy kizárólag az egyes személyek rendelkeznek a rájuk vonatkozó információk feletti döntés jogával.”¹⁴ Ezt az elvet Alaptörvényünk Szabadság és felelősség című fejezetében a VI. cikkben a következőképpen határozza meg: (1) Mindenkinék joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint

[12] FRANK MÁTÉ: *Az adatkezelés új dimenziói a munkajogban – A GDPR hatása a munkáltató ellenőrzési jogára.* (kézirat) 3. o.

[13] Uo.

[14] PÉTERFALVI ATTILA – RÉVÉSZ BALÁZS – BUZÁS PÉTER (szerk.): *Magyarázat a GDPR-ról,* 2018, Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, 3. o.

otthonának sérelmével. (2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmát. (3) Mindenkinnek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. (4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.

Mindezekből az következik tehát, hogy a magánszféra védelme és a személyes adatok védelméhez való jog – amely magában foglalja az információs önrendelkezési jogot is – minden embert megillető alapvető jognak minősülnek, s mint ilyeneknek, korlátozásukra csak kivételes esetben van lehetőség: más alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében, a szükséges mértékben, a céllal megfelelő arányban, az alapjog lényeges tartalmának tiszteletben tartása mellett. E kivételes korlátozás szabályait pedig kizárólag törvény állapíthatja meg.¹⁵ Magyarország a privacy, azaz magánszféra védelmének négy alapvető modellje közül¹⁶ az átfogó törvény és a szektorális törvények kombinációját alkalmazva több, részben vagy egészben adatvédelmi tárgyú jogszabállyal tesz eleget az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében meghatározott követelménynek: „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.”

Az adatvédelmi relevanciával is bíró ágazati jogszabályok áttekintése után nyilvánvalóvá vált számomra, hogy azok hatálya nem terjed ki az autóban használható fedélzeti kamerákra, az azok által készített felvételekre, illetve azok felhasználására. Mivel ezen jogszabályok szabályozási köre jelentősen eltér az általam vizsgált kérdéstől, ezért e jogszabályok analóg módon történő alkalmazásának lehetőségét is elvettem.¹⁷ Ezt követően az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényt (a továbbiakban: Infotv.) mint a magánszféra és a személyes adatok védelmét biztosítani hivatott általános jellegű szabályokat megfogalmazó átfogó törvénnyel foglalkoztam. Kutatásom során azonban egyértelművé vált, hogy bár a személyes adatok védelmére hivatott átfogó törvény, az Infotv. 2018 nyarán jelentősebb jogharmonizációs célú módosításon esett át – amelynek oka az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679. számú rendeletének 2016. április 27-én történt elfogadása –, a két jogforrás mégis eltérően szabályoz a kutatás szempontjából fontos kérdéseket. Mivel a rendelet mint az EU közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa, a tagállamokban általános hatállyal bír, teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó, így a kutatásom során ennek vizsgálatára helyeztem hangsúlyt. Ennek ismertetésétől azonban jelen cikkben a terjedelmi korlátokra tekintettel eltekintek.

[15] Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés.

[16] BANISAR, DAVID: A privacy védelmének modelljei, in MAJTÉNYI LÁSZLÓ (szerk.): *Az odaátra nyíló ajtó*, 2001, Adatvédelmi Biztos Irodája, Budapest, 9. o.

[17] Álláspontomat tovább erősíti az Európai Bizottság P-000591/2018. számon kiadott válasza, amelyben kijelenti, hogy a GDPR bár nem rendelkezik kifejezetten a dashcam-ról, annak technikasemlegessége és általános volta miatt alkalmazandó a fedélzeti kamerákkal történő adatkezelésre is. (http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-8-2018-000591-ASW_EN.pdf elérhető: 2019. 11. 10.)

2.2. Alapjogi védelem a hazai gyakorlatban

A hazai bírósági és alkotmánybírósági gyakorlat vizsgálata előtt fontosnak tartom leszögezni, hogy kifejezetten a fedélzeti kamera használatával, a felvétel bizonyítékként történő felhasználásával kapcsolatos bírósági és alkotmánybírósági döntés még nem született. Mivel azonban hasonló céllal vagy eszközzel készült felvételekkel kapcsolatban már kialakult egyfajta gyakorlat, annak vizsgálatát nem mellőzhetjük.

A személyes adatok védelmére vonatkozó jogalkotás kiindulópontja az az elv, amely szerint „[...] a személyes adatok meghatározott cél nélküli tetszőleges jövőbeni felhasználásra való gyűjtése és felhasználása alkotmányellenes.”¹⁸ Az Alkotmánybíróság gyakorlatában mindemellett az is kifejtésre került, hogy a személyes adatok védelméhez való jog és az információs önrendelkezési jog nem abszolút jellegű jogok, korlátozásukra a szükségesség és az arányosság követelményeinek megtartásával van mód.¹⁹

A korlátozhatóságra ad eklatáns példát az e körben kialakult magyarországi bírósági joggyakorlat is. Az áttekintett bírósági döntések jórészt azt a kérdést járják körül, hogy az adott polgári ügyben bizonyítékként előterjesztett, egyébként jogszerűtlenül keletkezett kép-, illetve hangfelvételek felhasználhatók-e az eljárásban.

A jogalkalmazás már az 1980-as évek közepétől arra az álláspontra helyezkedett, miszerint az az érintett személyiségi jogainak védelme, illetve sérelme másodlagos helyet foglal el az igazság kiderítésével szemben.²⁰ Az ezirányú gyakorlat kialakulásában jelentős szerepet játszott az is, hogy az akkor hatályos, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény a bíróságok kötelezettségéként határozta meg az igazság kiderítését (e rendelkezés 1999-ben, a 9/1992. (I. 30.) AB határozat nyomán annyiban módosult, hogy a bíróságnak az eljárás igazságosságát kell biztosítania).²¹

Az érintett személyiségi jogainak megsértésével készített kép- és hangfelvétel felhasználására vonatkozó bírói gyakorlat a Pp. 1999-ben történt módosítása ellenére is egységesen a felhasználás megengedhetősége mellett foglalt állást, kiegészítéssel élve a jogsértő módon történő felvételkészítés vonatkozásában. Az így kifejeződött állandó bírói gyakorlat szerint a jogsértő magatartásról készült kép-, illetve videofelvétel bizonyítékként való felhasználása kizárólag magával a jogsértővel szemben nem minősül visszaélésnek, és mint ilyen, ebben a körben nem sérti a személyhez fűződő jogokat. A felhasználás szempontjából az igazság kiderítésének és érvényesülésének igénye a közérdeket szolgáló jellege miatt így

[18] 15/1991. (IV. 23.) AB határozat, Rendelkező rész.

[19] Ehhez lásd például: 32/2013. (XI. 22.) AB határozat [90].

[20] BH1985.57.

[21] KUNDRÁK VILLŐ: A jogellenesen keletkezett hangfelvételek bizonyítékként történő felhasználásának problematikája, különös tekintettel a családjogi perekre, in *Polgári Jog*, 2016/1. szám, 7. o.

megelőzi a személyiségi jogok védelmét.²² Az ilyen, jogsértő módon, jogsértés bizonyítása céljából készített felvétel azonban, ha személyiségi jogot nem is sért, birtokháborítást valósíthat meg.²³

A most tárgyaltak alapján a dashboard kamerák vonatkozásában levonható az a következtetés, hogy az általuk készített felvételek bírósági vagy hatósági eljárásban történő felhasználása – a többnyire egységes bírói gyakorlat szerint – nem ütközik akadályba. Különösen igaz ez akkor, ha a fedélzeti kamerás felvételek tekintetében a korábban ismertetett és elvégzett érdekmérlegelési tesztet vesszük alapul, mely szerint mind a menetrögzítő kamera használata, mind az így szerzett személyes adatok kezelése jogszerűnek minősül, ha az a GDPR-ban alapelveként deklarált jogszerűség, célhoz kötöttség, adattakarékosság (más fordításban adat-minimalizálás), pontosság, korlátozott tárolhatóság, integritás és bizalmas jelleg megtartásával történik.

3. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

E fejezetben kettő Európai Unió ország gyakorlatát tekintem át a menetrögzítő fedélzeti kamerák vonatkozásában. Mint minden EU tagállamban, úgy a kiválasztott országokban is hatályban van 2018. május 25. óta a GDPR, és mint ilyen, közvetlenül alkalmazandó. Látni fogjuk azonban, hogy mégsem alakult ki egységes gyakorlat a vizsgált kérdésben.

Elsőként egy olyan országot mutatok be, ahol a fedélzeti kamerák használata tilos – sőt, azok kikapcsolt állapotban történő autóra helyezése is bírság kiszabását vonhatja maga után, – ezt követően pedig egy olyan állam gyakorlatát vizsgálom meg, ahol engedélyezett e kamerák használata.

3.1. Ausztria

Az osztrák Adatvédelmi Törvény²⁴ – a magyarhoz hasonlóan – nem rendelkezik kifejezetten sem a kamerás megfigyelésről, sem a dashcam-ek használatáról. A törvény – úgy a GDPR hatályba lépése előtt, mint azután – rendkívül szigorúan kezeli a térfelügyelő kamerák kérdését, és ezzel párhuzamosan a dashboard kamerákét is. A térfelügyelő kamerák üzembe helyezése a Szövetségi Adatvédelmi Hatóság regisztrációjához kötött, mely aktust több esetben is megtagadott már például annak okán, hogy az irodákban, boltokban vagy egyéb épületekben kihelyezett biztonsági kamera túl nagy részt (több, mint 50 cm-es sávot) rögzített az épület előtti nyilvános területből.²⁵

A dashcam-ek jogszerűségének kérdése akkor került előtérbe Ausztriában, amikor valaki – a térfelügyelő kamerához hasonlóan – szerette volna nyilvántartás-

[22] BDT2019. 4000.

[23] EBH2001. 519.

[24] Bundesgesetz zum Schutz natürlicher Personen bei der Verarbeitung personenbezogener Daten (Datenschutzgesetz – DSGVO) (<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=bundesnormen&Gesetzesnummer=10001597> elérhető: 2019. 11. 09.)

[25] <https://shepwedd.com/sites/default/files/EU%20Data%20Protection.pdf>, 4. o. elérhető: 2019. november 09.

ba vetetni az autójában elhelyezett fedélzeti kameráját. Az Adatvédelmi Hatóság megtagadta a nyilvántartásba vételt. Döntését azzal indokolta, hogy e kamerák olyan jelentős mértékben térnek el azoktól a térfelügyelő kameráktól, amelyekkel az emberek a saját ingatlanukat figyelik, hogy az arra vonatkozó szabályokat ebben az esetben nem lehet alkalmazni. Bár mindenki jogosult megfigyelni a saját tulajdonát, az autókba ilyen kamera nem helyezhető, hiszen azokkal – rendeltetésükből adódóan – nyilvános helyeken közlekedünk, az ott végzett megfigyelés azonban állami monopólium.²⁶

Nem meglepő tehát, hogy mind az osztrák Adatvédelmi Hatóság, mind a rendőrség vasszigorral lép fel a menetrögzítő kamerák ügyében.²⁷ A gépek jogszerűtlen használata az első esetben akár 10.000 eurós bírság kirovásához is vezethet, amely összeg a többszörösére emelkedik ismételt szabályszegés esetén.²⁸ Egy magyar állampolgár ügyében a bírság összegét 330 euróban állapította meg az Adatvédelmi Hatóság, amikor autójában a rendőrség egy közúti ellenőrzés során kettő menetrögzítő kamerát talált. A bíróság kiszabásánál a Hatóság tekintettel volt arra, hogy a személy havi nettó jövedelme csupán 900 euró és fogyatékossgal élő gyermekeket nevel.²⁹

3.2. Nagy-Britannia

A brit jogrendszer az osztrákkal ellentétben meglehetősen liberálisan viszonyul a térfelügyelő kamerák kérdéséhez, és általánosságban a videós megfigyelés problémaköréhez is. A brit adatvédelmi törvény³⁰ – hasonlóan az Infotv.-hez – nem tartalmaz rendelkezéseket a dashcam-ek vonatkozásában, az így történő adatkezelésre az általános adatvédelmi elvek alkalmazandók.³¹ A szabályozás a fedélzeti kamerák és a térfelügyelő kamerák hasonlóságára alapozva – természetesen szem előtt tartva az azok rendeltetéséből eredő különbségeket – hasonlóképpen viszonyul mindkét adatrögzítési módhoz.

A joggyakorlatban kikristályosodott álláspont szerint egészen addig jogszerű lehet térfelügyelő kamerák kihelyezése és használata, amíg azok nem avatkoznak bele mások magánszférájába úgy, hogy olyan területet figyelnek meg, ahol az emberek ésszerűen elvárnák azt, hogy magánszférájukat mások tiszteletben tartásuk. Közterületre, illetve nyilvános helyre való lépéssel pedig érthető módon senki nem várhatja el privát szférájának teljes körű és mindenek feletti tiszteletben tartását.³²

A közlekedés biztonságának fenntartása és megőrzése céljából azonban már több előírásnak is meg kell felelnie a fedélzeti kameráknak: azok nem gátolhatják

[26] Štítilis – LAURINAITIS: i. m. 319. o.

[27] <https://www.dsb.gv.at/fragen-und-antworten#Dashcams> elérhető: 2019. november 9.

[28] <https://totalcar.hu/magazin/kozelet/2013/12/18/dashcam> elérhető: 2019. november 9.

[29] <https://easygdpr.eu/gdpr-incident/strafe-gegen-privatperson-wegen-dashcam/> elérhető: 2019. november 9.

[30] Data Protection Act 1998 <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/29/contents> elérhető: 2019. november 9.

[31] Štítilis – LAURINAITIS: i. m. 321. o.

[32] Uo.

a sofőrt a szabad kilátásban, nem terelhetik el a figyelmét, oly módon kell őket rögzíteni, hogy azok ne eshessenek le egy esetleges baleset következtében sem, továbbá a jármű elindításával és leállításával egyidejűleg kell be- és kikapcsolniuk.³³ Mindezekén túl a brit Adatvédelmi Törvény külön szabályokat határoz meg a vállalkozások és az állam vonatkozásában a személyes adatok kezelésére, így például arra is, hogy a taxi-társaságok milyen feltételek mellett alkalmazhatnak olyan kép- és hangrögzítő eszközöket, amelyek rögzítik az utastérben zajló eseményeket is.³⁴

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BANISAR, DAVID: A privacy védelmének modelljei, in MAJTÉNYI László (szerk.): *Az odaáttra nyíló ajtó*, 2001, Adatvédelmi Biztos Irodája, Budapest, 9–31. o.
- EISINGERNÉ BALASSA BOGLÁRKA – RÁMHÁP SZABOLCS: Projektalapú oktatás a Széchenyi Egyetem Menedzsment Campusán a Lean Service Creation (LSC) módszer adaptálásával, in KOLTAI LÁSZLÓ (szerk.): *Hazai és külföldi modellek a projektoktatásban*, 2019, Óbudai Egyetem Rejtő Sándor Könyvkiadó és Környezetmérnöki Kar, Budapest, 384–397. o.
- FRANK MÁTÉ: *Az adatkezelés új dimenziói a munkajogban – A GDPR hatása a munkáltató ellenőrzési jogára* (kézirat).
- KUNDRÁK VILLÓ: A jogellenesen keletkezett hangfelvételek bizonyítékként történő felhasználhatóságának problematikája, különös tekintettel a családjogi perekre, in *Polgári Jog*, 2016/1. szám.
- PÉTERFALVI ATTILA (szerk.): *Adatvédelem és információszabadság a mindennapokban*, 2012, HVG -ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest.
- PÉTERFALVI ATTILA – RÉVÉSZ BALÁZS – BUZÁS PÉTER (szerk.): *Magyarázat a GDPR-ról*, 2018, Wolters Kluwer Kiadó, Budapest.
- ŠTITILIS, DARIUS – LAURINAITIS, MARIUS: Legal regulation of the use of dashboard cameras: Aspects of privacy protection, in *Computer Law & Security Review*, 2016/2. szám, 316–326. o.

Interneten elérhető források:

- <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/dashboard-camera-market> elérhető: 2019. 10. 19.
- <https://www.businesscar.co.uk/news/2016/dash-cam-sales-grow-faster-than-tablets-and-digital-cameras-in-2015> elérhető: 2019. 10. 21.
- <https://www.confused.com/on-the-road/gadgets-tech/dashcams-and-insurance-discounts> elérhető: 2019. 10. 22.
- <https://shepwedd.com/sites/default/files/EU%20Data%20Protection.pdf> elérhető: 2019. 11. 09.

[33] Uo.

[34] Uo.

- <https://www.dsb.gv.at/fragen-und-antworten#Dashcams> elérhető: 2019. 11. 09.
- <https://totalcar.hu/magazin/kozelet/2013/12/18/dashcam> elérhető: 2019. 11. 09.
- <https://easygdpr.eu/gdpr-incident/strafe-gegen-privatperson-wegen-dashcam/> elérhető: 2019. 11. 09.

Jogszabályok:

- Magyarország Alaptörvénye
- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
- 1998. évi VI. törvény az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során, Strasbourgban, 1981. január 28. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

Nemzetközi és Európai Unió dokumentumok

- Osztrák Szövetségi Törvény a természetes személyek védelméről személyes adatok kezelése esetén – Bundesgesetz zum Schutz natürlicher Personen bei der Verarbeitung personenbezogener Daten (Datenschutzgesetz – DSGVO) <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=bundesnormen&Gesetzesnummer=10001597> elérhető: 2019. november 9.
- Brit Adatvédelmi Törvény – Data Protection Act 1998 <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/29/contents> elérhető: 2019. november 9.
- Az Európai Bizottság P-000591/2018. számon kiadott válasza http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-8-2018-000591-ASW_EN.pdf elérhető: 2019. november 10.

Bírósági döntések:

- BH1985.57.
- EBH2001. 519.
- BDT2019. 4000.
- 15/1991. (IV.13.) AB határozat
- 32/2013. (XI.22.) AB határozat